

ปลูกธุรกิจ **มังคุด** คุณภาพ ด้วยระบบเครือข่ายสหกรณ์

ในช่วงฤดูการผลิตที่มีผลไม้ออกสู่ตลาดเป็นจำนวนมาก ผู้บริโภคคงจะดีใจไม่น้อยที่ได้รับประทานผลไม้ราคาถูกลงน่าตกใจ แต่หารู้ไม่ว่ากลุ่มเกษตรกรต้องน้ำตาตก หมดกำลังใจในการทำการเกษตร บางรายถึงกับเปลี่ยนอาชีพไปทำอย่างอื่นเลยก็มี

สำนักงานสหกรณ์ จังหวัดจันทบุรี โดยคุณศศิธร วิเศษ ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจสหกรณ์ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของ “มังคุด” ล้นตลาดและมีคุณภาพของจังหวัดจันทบุรี ในฐานะนักสหกรณ์จึงได้เกิดแนวคิดในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยระบบเครือข่ายสหกรณ์ ที่ทำให้เกษตรกรเกิดความมั่นใจในการผลิตมังคุดคุณภาพ ควบคู่ไปกับการยึดหลักพออยู่พอกิน ตามหลัก “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง”

ที่มาที่ไปของวิธีคิด เพื่อแก้ปัญหาผลผลิตให้เกษตรกร

สหกรณ์การเกษตร สมาชิกส่วนใหญ่ทำการเกษตร แต่ต้องประสบปัญหาราคาสินค้าตกต่ำอย่างต่อเนื่อง เกษตรกรประสบกับการขาดทุน มีหนี้สิน ไม่สามารถชำระหนี้ได้ ส่งผลกระทบต่อการค้าเงินธุรกิจของสหกรณ์ สหกรณ์เป็นองค์กรเกษตรของ

จัดเวทีเพื่อวางแผนการจัดการคุณภาพผลิตร่วมกับสมาชิก

เกษตรกร แต่กลับไม่สามารถช่วยเหลือสมาชิกได้ สหกรณ์ส่วนใหญ่ มุ่งเน้นไปที่ธุรกิจสินเชื่อ เกิดอะไรขึ้นกับการจัดตั้งสหกรณ์เพื่อช่วยเหลือเกษตรกร ทุกฝ่ายลืมนึกไปว่าฐานะความเป็นอยู่และอาชีพของเกษตรกรมีผลต่อการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์โดยตรง เมื่อสมาชิกไม่เข้มแข็งสหกรณ์จะเข้มแข็งได้อย่างไร จากสถานการณ์ดังกล่าวข้าง

ต้น จึงเข้ามาวางแผนจัดการเรื่องคุณภาพผลผลิต ซึ่งมีผลกระทบต่อโดยตรงกับราคา

เราเป็นนักส่งเสริมสหกรณ์ จึงตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องนี้ เนื่องจากจังหวัดจันทบุรี เกษตรกรส่วนใหญ่ ทำสวนผลไม้ ในช่วงฤดูกาลผลิต มีผลไม้ออกสู่ตลาดจำนวนมากการเก็บเกี่ยว

เวทีเรียนรู้เพื่อวางแผนการแก้ปัญหาคุณภาพผลไม้ร่วมกับสมาชิก

มีเวลาจำกัด ทำให้มีผลไม้ออกสู่ตลาดพร้อมกัน และมีปริมาณมาก มีระยะเวลาเก็บเกี่ยวจำกัด ทำให้เกิดการกระจุกตัว ส่งผลกระทบต่อภาวะผลไม้ล้นตลาด ตลาดรองรับไม่เพียงพอ มีผลกระทบทำให้ราคาผลไม้ตกต่ำ เกษตรกรสมาชิกหมดกำลังใจในการทำการเกษตร อาชีพ

เกษตรกรจะมีใครทำต่อ ถ้าทายาทไม่เห็นความสำคัญอาชีพของเกษตรกร พบว่าการดำเนินการรวบรวมผลไม้ของสหกรณ์ส่วนมากต้องรอทางราชการสนับสนุนงบประมาณค่าบริหารจัดการ ตลาดขึ้นอยู่กับนโยบายของทางราชการมาตลอด ซึ่งคิดว่าไม่ยั่งยืน

การเกี่ยวเกี่ยว การบรรจุ และการขนส่ง ที่ทำให้มังคุดไม่ได้คุณภาพ

เราจึงเกิดแนวคิดในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ โดยมุ่งเน้นให้สหกรณ์เป็นส่วนหนึ่งของการแก้ไขปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำ ตามกลไกตลาดปกติ บนแนวทางการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ รายได้หลักการช่วยเหลือตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตามอุดมการณ์หลักการและวิธีการสหกรณ์ การช่วยเหลือตนเองด้วยการผลิตมังคุดให้มีคุณภาพ สร้างความรู้ความเข้าใจแก่เกษตรกรในการผลิตผลไม้ให้มีคุณภาพ ได้มาตรฐานตรงตามความต้องการของตลาดตั้งแต่การวางแผนการผลิต กระบวนการผลิต การเก็บเกี่ยว การคัดแยก การบรรจุ และการขนส่งผลผลิตจากฟาร์มถึงจุกวบรวม

ในช่วงแรกเราพบว่า พฤติกรรมของเกษตรกรในการเก็บเกี่ยวมังคุดมีวิธีการที่ทำให้ผลผลิตเสียหายไม่ได้คุณภาพ ซึ่งเกิดจากการขาดความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดการคุณภาพของเกษตรกร เช่น การใช้อุปกรณ์ในการเก็บเกี่ยวมังคุดที่ไม่เหมาะสม โดยเกษตรกรมักใช้ตะกร้อสอยมังคุดใส่ลงในย่าม ซึ่งทำมาจากผ้าหรือถุงปุ๋ย แล้วเทใส่ซึ่งจะทำให้มังคุดเกิดรอยบุบจากการกดทับ หรือหุ้กขาดจากการบาดของเชงหวาย หรือเกษตรกรบางรายใช้วิธีจ้างแรงงานเก็บมังคุดโดยจ่ายค่าจ้างกิโลกรัมละ 2-3 บาท ทำให้แรงงานต้องการเพียงปริมาณไม่คำนึงถึงคุณภาพ ทำให้มังคุดไม่ได้คุณภาพตามที่ตลาดต้องการ กลายเป็นสินค้าตกไซส์ ขายได้ราคาต่ำ ทั้งที่เกษตรกรมีการดูแลกระบวนการผลิตตลอดช่วงระยะเวลาการผลิตอย่างดี แต่กลับมาเกิดความเสียหายในขั้นตอนการเก็บเกี่ยวและการขนส่ง ทำให้มังคุดขายได้ราคาต่ำ

สิ่งเหล่านี้จึงเป็นสิ่งที่ต้องเรียนรู้ แลกเปลี่ยน และพัฒนาร่วมกัน เพื่อให้เกษตรกรได้มีความรู้ ความเข้าใจในการผลิตมังคุดคุณภาพ โดยการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ด้วยการเปิดเวทีเพื่อแลกเปลี่ยนแนวทางในการพัฒนาคุณภาพมังคุดร่วมกัน โดยมุ่งเน้นให้มีการรณรงค์ให้สมาชิก / เกษตรกรเข้าใจในกระบวนการผลิต การเก็บเกี่ยวมังคุดที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะมังคุด ซึ่งมีการคัดแยกเกรดมังคุดตามความต้องการตลาด หมายความว่า เกษตรกรจะได้รับราคาตามเกรดคุณภาพผลผลิตของตนเอง

การส่งเสริม สนับสนุนให้เกษตรกรได้มีความเข้าใจและมองเห็นทิศทางที่ชัดเจนในอนาคต เรื่องราวการวางแผนการผลิตต้องให้สัมฤทธิ์ผล ต้องปรับเปลี่ยนแนวคิด ทักษะ เกษตรกรให้เห็นความสำคัญของการรวมกลุ่มผู้ผลิตมังคุดคุณภาพ มีการวางแผนการเพาะปลูก / ผลิตพืชหลัก พืชรอง และการจัดการอย่างเป็นระบบ มุ่งไปที่การมองตลาดการนำการผลิต มีการจัดการคุณภาพตามความต้องการของตลาด ตลอดสายการผลิต ทั้งเกรดคุณภาพ ตลาดส่งออกต่างประเทศ เช่น จีน ญี่ปุ่น ยุโรป เกรดและราคาก็จะแตกต่างกัน ถ้าตลาดภายในประเทศ ก็ยังมีตลาดบนห้างสรรพสินค้า ซึ่งเกรดและราคาก็ต่างกัน จนถึงตลาดปลายทางต่างจังหวัด ก็เป็นอีกเกรดราคาก็จะต่างไปอีก เมื่อเกษตรกรมองเห็นช่องทางการตลาดที่ชัดเจน เกษตรกรก็จะมีความมั่นใจในการผลิตผลไม้ให้ได้คุณภาพ เพื่อสร้างความพึงพอใจให้กับคู่ค้า จนพัฒนาไปสู่การเป็นคู่ค้าถาวร ส่งผลต่อการเพิ่มช่องทางการตลาดในอนาคต

การจัดเวทีการเรียนรู้เพื่อวางแผนการแก้ปัญหาคุณภาพผลผลิตร่วมกับสมาชิก

ความแตกต่างของการเชื่อมโยงเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรแต่ละกลุ่ม

การเกิดรูปแบบและกระบวนการสร้างเครือข่ายผู้ผลิตผลไม้คุณภาพ เชื่อมต่อการดำเนินธุรกิจรวบรวมและจำหน่ายผลไม้คุณภาพของสหกรณ์ ให้เป็นไปตามความต้องการของเกษตรกรเอง เกิดจากการเรียนรู้และค้นหาเพื่อให้เกิดตัวแบบการทำสวนผลไม้คุณภาพที่ส่งต่อความยั่งยืน

เราพบว่าโครงสร้างการบริหารกลุ่ม มีการมอบหมายหน้าที่ ความรับผิดชอบเหมือนกัน ในส่วนการดำเนินงานกลุ่มเครือข่ายนั้น ทุกกลุ่มมีจุดมุ่งหมายร่วมกันในการมุ่งเน้นการผลิตมังคุดให้ได้คุณภาพ ภายใต้ระบบการค้าที่เป็นธรรมที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะได้รับประโยชน์ร่วมกัน

ส่วนการบริหารจัดการ มีความแตกต่างกันไปตามความต้องการของ

สมาชิกในกลุ่ม บางกลุ่มมีการรวมกันชายและเชื่อมโยงเครือข่ายด้านการตลาดระหว่างกลุ่ม มีการรวมกันชายเพื่อเพิ่มช่องทางการตลาดให้กับกลุ่มเครือข่าย หรือมีการรวมกันซื้อปัจจัยการผลิต เพื่อลดต้นทุน

บางกลุ่มให้ความสำคัญกับการรณรงค์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม พันธุ์ ระบบนิเวศ เพื่อคืนวิถีธรรมชาติเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาการผลิตผลไม้คุณภาพ การปลูกพืชเสริมเพิ่มรายได้ การปลูกผักเพื่อบริโภค เพื่อลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มรายได้ โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงอาชีพเกษตร

ส่วนของการดำเนินธุรกิจรวมกันชายของสหกรณ์ เรามุ่งหวังให้สหกรณ์เป็นจุดศูนย์กลางในการรวบรวมผลผลิตเพื่อช่วยเหลือสมาชิกด้านการตลาด มุ่งเน้นไปที่กระบวนการผลิตผลไม้คุณภาพ ด้วยการสร้างเครือข่ายกลุ่มผู้ผลิต

ผลไม้คุณภาพ ที่เกิดจากการความต้องการที่แท้จริงของเกษตรกรสมาชิก ร่วมกับสหกรณ์ จนเกิดการดำเนินงานร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การพัฒนาการผลิตผลไม้คุณภาพ เกิดการพึ่งพาตนเองและพึ่งพาซึ่งกันและกัน ทั้งประสบการณ์ เทคนิคในการผลิต การเก็บเกี่ยว การคัดแยก ตระหนักถึงความสำคัญของการรวมกันขายโดยวิธีการสหกรณ์ ประสานประโยชน์ร่วมกัน ทั้งสมาชิก สหกรณ์ คู่ค้า จนเกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายธุรกิจขายที่ทุกฝ่ายได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน

ตัวอย่างของเครือข่ายเกษตรกรที่สามารถดำเนินกิจการได้ในรูปแบบธุรกิจ

การคัดเลือกกลุ่มผู้ผลิตผลไม้ เราเริ่มเปิดเวทีเพื่อค้นหาปัญหาและความต้องการของกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตมังคุด แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อก่อให้เกิดการทำงานร่วมกัน บนพื้นฐานหลักคิดที่จะพึ่งพาตนเอง นำมาซึ่งการประสานพลังความคิด เพื่อให้เกิดแนวทางในการดำเนินงานตามเป้าหมายของโครงการวิจัย เน้นการกระตุ้นให้เกิดการสร้าง ความเข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเอง มีระบบการบริหารจัดการที่ดี ตอบสนองความต้องการและเป็นประโยชน์กับเกษตรกร เน้นการคิดเป็น ทำเป็น เรียนรู้ และการทำงานร่วมกันได้เป็นอย่างดี

การที่คนเราไม่ชวนขวายเป็นหาคนอื่นที่มีจุดแข็งกว่ามาเติมเต็มให้ตัวเอง เป็นสิ่งเปลี่ยนแปลงยาก รูปแบบเครือข่ายเราจึงมุ่งเน้นการร่วมคิดร่วมตัดสินใจ ร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์ ทำให้สามารถคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น เกิดจากการตัดสินใจด้วยตนเอง

นำไปสู่ทางเลือก คำนึงถึงคุณค่าที่มีอยู่ในตัวตนของแต่ละคน จนเกิดจิตสำนึก การปรับตัวของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เกิดความสัมพันธ์ใหม่ เกิดการประสานพลังในการที่จะดึงเอาจุดแข็งที่มีอยู่ในทุกด้านเข้ามาหนุนเสริม พร้อมจะทำงานร่วมกัน การค้นหาความต้องการที่แท้จริง เห็นคุณค่าในการผลิตมังคุดคุณภาพ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมต่อคู่ค้า ผู้บริโภค เพื่อให้เจ้าได้รับความคุ้มค่ากับเงินที่จ่ายในการซื้อผลไม้ อันนำไปสู่การได้รับประโยชน์ร่วมกันอย่างเป็นธรรม

เครือข่ายที่เกิดขึ้น ส่วนหนึ่งก็เพื่อร่วมกันพัฒนาสหกรณ์ให้เป็นองค์กรที่มีความเข้มแข็งสามารถเป็นศูนย์กลางในการรวบรวมผลผลิตทางการเกษตรสร้างอำนาจการต่อรองด้านการตลาดให้แก่เกษตรกร เพิ่มช่องทางการตลาดที่หลากหลาย หากสามารถดำเนินการสำเร็จ ขบวนการสหกรณ์ก็จะเป็นส่วนหนึ่งในการแก้ไขปัญหาราคาสินค้าตกต่ำในระดับจังหวัด สามารถถ่วง

ดุลด้านราคาให้แก่เกษตรกร ไม่ให้ถูกคนกลางเอารัดเอาเปรียบ นำไปสู่การพัฒนากระบวนการผลิตและการตลาดผลไม้ที่เกิดจากการรวมกลุ่มของเกษตรกรที่มีความตั้งใจที่จะร่วมมือกันสร้างสังคมเรียนรู้สู่การพัฒนาการผลิตผลไม้คุณภาพและพัฒนาสร้างเครือข่ายทางธุรกิจภายใต้ช่องทางเพื่อนำไปสู่ระบบการผลิตและการค้าที่เป็นธรรม

การสร้างเครือข่ายเกษตรกรด้วยวิธีเหล่านี้ได้ทำให้เกิดช่องทางการตลาดใหม่ ๆ

วิถีตลาดของจังหวัดจันทบุรี มีตลาดใหญ่ ๆ 3 ตลาด คือ ตลาดปากแซง ตลาดเนินสูง และตลาดหนองคล้า ตลาดส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการซื้อผลไม้ริมทาง ไม่มีจุดรับซื้อที่เป็นมาตรฐาน เมื่อผลผลิตออกมาเป็นจำนวนมาก แต่ไม่มีตลาดรองรับ ผลผลิตจึงถูกบรรทุกเร่งหาพ่อค้าไปเรื่อย ๆ เป็นการสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย เพิ่มความเสียหายให้กับผลผลิต สุดท้ายราคาที่ได้รับคือความจายนม

ส่งผลไม้ไปจำหน่ายในห้างสรรพสินค้า

ส่งออกผลไม้ไปยังตลาดต่างประเทศ

แนวคิดในการตั้งจุดสกัดรับซื้อผลไม้ของเครือข่ายสหกรณ์

ตามกลไกตลาดปกติ เพื่อให้ผลไม้เข้ามากระจุกตัวในตลาด ซึ่งส่งผลกระทบต่อราคาตกต่ำ จึงเป็นส่วนหนึ่งในการแก้ไขปัญหาราคาสินค้าผลไม้

สหกรณ์เข้ามาช่วยเหลือเกษตรกร เพราะเห็นว่ารายได้หลักของเกษตรกรมาจากอาชีพการเกษตรของเขาเอง โดยหลักของการทำธุรกิจสหกรณ์ไม่เหมือนกับบริษัท คือ “สหกรณ์ไม่ได้มุ่งหวังที่กำไร” แต่มุ่งหวังที่จะทำอะไรให้เกษตรกรได้รับประโยชน์จากการจัดตั้งสหกรณ์ ความสำเร็จของสหกรณ์ต้องเกิดจาก “ความศรัทธาที่สมาชิกมีต่อสหกรณ์” ความสำคัญของการสร้างเครือข่าย มุ่งเน้นไปที่การผลิตตั้งแต่ต้นน้ำ เกษตรกรผู้ผลิต กลางน้ำ สหกรณ์ ปลายน้ำ คู่ค้าและผู้บริโภค ต้องเข้าใจร่วมกันในการบริหารจัดการคุณภาพตลอดสายการผลิตเพื่อสร้างความแตกต่าง และ

ตอบสนองความพึงพอใจของทุกฝ่าย

การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับคู่ค้าต้องทำความคุ้นกันไป เรามีการทำงานร่วมกันกับคู่ค้า ตรวจสอบแปลงผลิตร่วมกัน เพื่อติดตามสถานการณ์การผลิต สามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ นำไปสู่การวางแผนการจัดจำหน่ายร่วมกัน เป็นเรื่องที่สามารถทำให้เครือข่ายขยาย

ช่องทางการจำหน่ายได้เพิ่มขึ้น ผลไม้คุณภาพมีไม่พอขาย ตลาดยังมีความต้องการอีกมาก เครือข่ายจึงร่วมมือกันอย่างจริงจัง ภายใต้ระบบการค้าที่เป็นธรรม ในการรวมกันขาย ทำให้ลดต้นทุนค่าขนส่ง สามารถลดค่าใช้จ่าย ทำให้มีรายได้เพิ่ม ยกระดับองค์กรเกษตรกรให้มีศักยภาพทางการตลาด

จุดรวบรวมผลผลิตจากสมาชิก

เกิดการเรียนรู้ร่วมกันในการแก้ปัญหา

ปัญหาและอุปสรรคสำคัญในการสร้างเครือข่ายเกษตรกร

ประเด็นสำคัญ คือ เราเกิดการเรียนรู้ร่วมกันว่า “ปัญหาไม่ใช่ปัญหา หากช่วยกันแก้ไข ความเป็นจริงตัวแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งหมดไม่ได้ มาจากผลไม้ การผลิต หรือการตลาด แต่เกิดจากความไม่เข้มแข็ง และการไม่ร่วมมือกันของตัวเกษตรกรเอง” โดยทั่วไป พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีพฤติกรรมในการเพาะปลูกผลไม้แบบตามใจตนเอง หรือมีการเพาะปลูกผลไม้แบบหลากหลายชนิด ปลูกสลับในพื้นที่เดียวกัน เกษตรกรมักใช้กลไกด้านราคามาเป็นตัวกำหนดในการตัดสินใจเพาะปลูกผลไม้ เมื่อผลไม้ชนิดใดราคาตกต่ำเกษตรกรก็จะทำการโค่นทิ้งแล้วหันไปเพาะปลูกผลไม้ที่มีราคาสูงกว่าในขณะนั้นแทนโดยไม่มี การวางแผน การปลูกผลไม้และการจัดการอย่างเป็นระบบ ซึ่งเกษตรกรมักไม่คำนึงถึงปัจจัยด้านต้นทุนระยะเวลาในการเสียโอกาส ซึ่งพฤติกรรมในการ

ปลูกผลไม้ลักษณะนี้ ย่อมไม่ก่อให้เกิดผลดีต่อเกษตรกร และสถานะเศรษฐกิจโดยรวม เพราะสถานการณ์การปลูกผลไม้ลักษณะนี้ ทำให้ไม่สามารถกำหนดทิศทางการตลาดและวางแผนการตลาดได้ ส่งผลต่อภาวะราคาผลผลิตที่ขึ้นกับอุปสงค์ (demand) และอุปทาน (supply) ของผลไม้

เกษตรกรมักมีประเด็นคำถามที่ต้องการคำแนะนำจากนักวิชาการหรือเกษตรกรที่ผลิตผลไม้คุณภาพว่าจะทำอย่างไรที่จะทำให้ผลผลิตมีปริมาณมากและมีคุณภาพที่ดี ขายได้ราคาสูง จะต้องใส่ปุ๋ยสูตรอะไร ในปริมาณ/อัตราส่วนเท่าไร ใส่ในช่วงระยะเวลาไหน จึงจะมีผลต่อการเพิ่มผลผลิตเมื่อไรควรฉีดพ่นเคมี ฮอร์โมน ในปริมาณ / อัตราส่วน เท่าไร ยี่ห้ออะไรดี สิ่งเหล่านี้พบว่าเกษตรกรมักใช้พฤติกรรมลอกเลียนแบบ โดยไม่คำนึงถึงข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นกับสถานการณ์การผลิตที่เกิดขึ้นจริงในแปลงของตนเอง เห็นแปลง

ข้างเคียงใส่ปุ๋ย ก็ใส่บ้าง เห็นเขาฉีดยาฆ่าแมลง ก็ฉีดบ้าง ทั้งที่แปลงตนเองยังไม่เกิดปัญหา หรือบางครั้งก็เชื่อตัวแทนจำหน่ายปุ๋ยยา หรือรายขายวัสดุอุปกรณ์การเกษตร จนต้องจ่ายเงินไปจำนวนมากโดยไม่จำเป็น ทำให้มีต้นทุนการผลิตสูง

นอกจากนั้น เกษตรกรยังประสบปัญหาที่เกิดจากสภาวะอากาศที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา อาทิ ภัยธรรมชาติ (ภาวะภัยแล้ง ฝนตกชุก) และต้นทุนการผลิตที่มีราคาปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง อาทิ ปุ๋ย เคมีเกษตร วัสดุอุปกรณ์การเกษตร รวมถึงน้ำมันเชื้อเพลิง ประกอบกับผลกระทบจากการจตุรราคาของผลไม้ที่ไม่ได้คุณภาพตามความต้องการของตลาด และนำผลไม้มาเข้าจากต่างประเทศที่มีราคาถูกกว่า ล้วนส่งผลต่อปัญหาหาราคาผลผลิตที่เกษตรกรไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ เกษตรกรส่วนใหญ่จึงมักประสบกับการขาดทุน

องค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้เครือข่ายอยู่ได้อย่างยั่งยืน

การที่เกษตรกรและสหกรณ์เรียนรู้แนวทางการรวมกลุ่มและการพัฒนาการผลิตผลไม้ควบคู่ไปกับการให้การสนับสนุนของสหกรณ์ ตามความต้องการของเกษตรกรสมาชิกอย่างแท้จริง จะทำให้กลุ่มผู้ผลิตผลไม้คุณภาพและสหกรณ์ ได้มีโอกาสเรียนรู้และปฏิบัติด้วยตนเองควบคู่กันไป จนเกิดศักยภาพในการบริหารจัดการทั้งกลุ่มผู้ผลิตและสหกรณ์ และเป็นตัวแบบที่นำไปสู่การเกิดการดำเนินงานที่ยั่งยืนต่อสหกรณ์ ซึ่งถ้าการพัฒนา กลุ่มผู้ผลิตฯ ภายใต้โครงการการ

ผลผลิตมังคุดคุณภาพ

วิจัยการเชื่อมโยงโซ่อุปทานเครือข่าย คุณค่าผลไม้ สามารถเกิดการถ่ายทอด แนวทางการเชื่อมโยงเครือข่ายการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ เป็นการวิจัยที่เอื้อประโยชน์ให้กับชุมชน โดยไม่ได้ดำเนินการในรูปแบบวิชาการ แต่ต้องการให้ทุกคนมีส่วนร่วมศึกษาเรียนรู้ปัญหาที่เกิดขึ้นจริง แสดงความคิดเห็นร่วมกัน ระดมสมองเปิดโอกาสให้ทุกคนได้เป็นนักวิจัยร่วมกันประสานการทำงานทั้งระบบ

การรวมกลุ่มผู้ผลิตผลไม้คุณภาพ เชื่อมโยงสู่ระบบการตลาดและการค้าที่เป็นธรรม ตามหลักการสหกรณ์ที่ต้องการให้ความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย โดยเกษตรกรสมาชิกผู้ผลิต สหกรณ์ผู้ประกอบการค้าวัสดุการเกษตร ทุกองค์การที่เกี่ยวข้อง และหน่วยงานภาครัฐที่ให้การสนับสนุนเข้ามาเป็นกลไกการขับเคลื่อน ให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างคนรุ่นเก่าที่มากด้วยประสบการณ์ กับคนรุ่นใหม่ที่มีความรู้ด้านวิชาการ ได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้พัฒนาเพิ่มพูนศักยภาพที่มีอยู่ในแต่ละคน ร่วมมือกันสร้างตัวแบบการผลิตผลไม้คุณภาพ สร้างมูลค่าให้กับผลไม้ และสามารถจำหน่ายได้ทั้งตลาดภายในประเทศและต่างประเทศ

แนวทางการรวมกลุ่มผู้ผลิตผลไม้คุณภาพ ผู้ที่จะเข้ามาเป็นสมาชิกต้อง

มีความจริงใจ มุ่งมั่นที่จะพัฒนาการผลิตผลไม้คุณภาพ จะเห็นว่าเมื่อสมาชิกมีการจัดการผลผลิตที่ดี สินค้าก็จะมีคุณภาพ ฉะนั้นหน้าที่สำคัญของสมาชิก คือ การจัดการคุณภาพด้านการผลิต การเก็บเกี่ยวที่ถูกต้องและเหมาะสม การคัดแยกผลผลิต การบรรจุการใช้บรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสม การขนส่งที่ดี สำหรับในส่วนหน้าที่ของสหกรณ์ คือ การสนับสนุนด้านข้อมูล ร่วมรับรู้และแก้ไขปัญหา รวมทั้งจัดหาช่องทางการตลาด และต่อยอดกับผู้ซื้อเพื่อให้สมาชิกได้รับผลประโยชน์สูงสุด

“การพัฒนาผลผลิตให้มีศักยภาพเดียวกัน ต้องเกิดจากการรวมกลุ่มกันทำงานอย่างเป็นระบบ การทำผลผลิตตามระบบการผลิตตามระบบการผลิตสินค้า อาหารปลอดภัย ภายใต้ระบบการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสม (Good Agricultural Practice : GAP) ในช่วงเริ่มต้นยังไม่ต้องคำนึงถึงใบรับรอง ให้ตั้งใจทำอย่างสม่ำเสมอ ข้อมูล

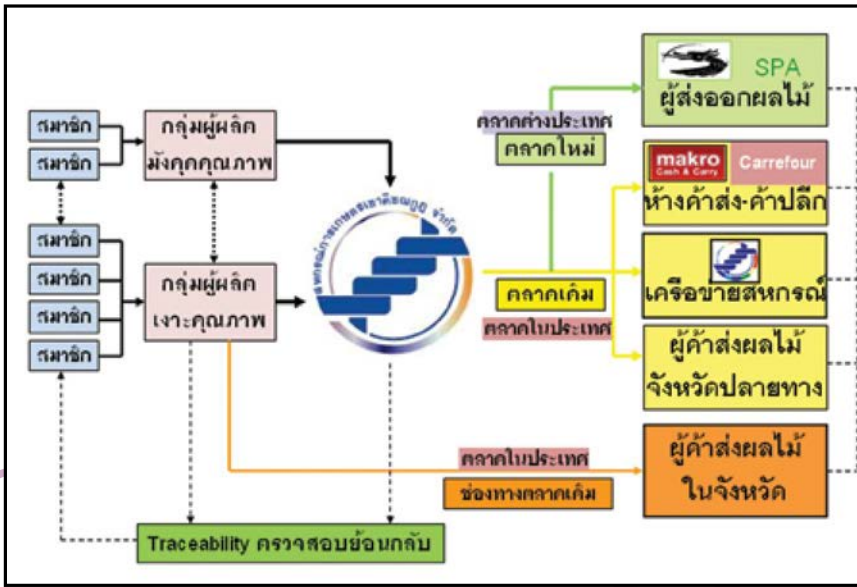

จุดรวบรวมผลผลิตของเครือข่าย

จัดบันทึกการผลิต จะทำให้เห็นปัญหาชัดเจนขึ้น สามารถวางแผนและประเมินการผลิตจากข้อมูลที่ได้ ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาการผลิตร่วมกัน”

สิ่งที่ควรคำนึงถึงในการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินกิจการใดๆ

การดำเนินงานต้องเริ่มจากกลุ่มเล็กๆ ก่อน แล้วค่อยๆ ขยายเครือข่ายให้กว้างขวาง ในการพัฒนาการผลิตมังคุดคุณภาพ ต้องใช้เวลาในการสร้างความเข้าใจโดยเฉพาะปัญหาด้านการเกษตรที่จะทำให้เกษตรกรมีความมั่นคงในอาชีพ เราต้องมีความมุ่งมั่น ตั้งใจให้เกิดแรง กำลังใจ ต้องใช้ความเพียรพยายามอย่างมาก ที่จะทำให้เกษตรกรเข้าใจร่วมกันถึงความพอดี พอประมาณ ในการผลิตมังคุดคุณภาพ ด้วยการรวมพลังกันในกลุ่ม เพื่อร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทำการผลิตผลไม้คุณภาพ ตามกำลังความสามารถที่ตนมีอยู่เป็นพื้นฐาน

เครือข่ายคุณค่าผลไม้ จ.จันทบุรี

สำคัญ เน้นการพัฒนาการผลิตเพื่อเพิ่มผลผลิตต่อพื้นที่ ควบคู่กับการลดต้นทุนการผลิต โดยหลักการแล้วเมื่อสามารถจัดการเพิ่มผลผลิตต่อพื้นที่ได้ โดยต้นทุนการผลิตไม่เพิ่มขึ้น เกษตรกรก็จะได้รับผลตอบแทนเพิ่มขึ้น โดยมีคุณภาพผลไม้เป็นปัจจัยควบคุมราคา

หัวใจสำคัญในการสร้างเครือข่าย คือ การแบ่งปันข้อมูล “ช่วยเหลือ” ซึ่งกันและกัน บนแนวทางของคนสหกรณ์ ต้องคิดถึงคนอื่น อย่าคิดถึงแต่ตัวเอง ปัจจุบันเป็นสังคมของผู้รับ มากกว่าสังคมของผู้ให้ จึงต้องร่วมกันสร้างอย่าคิดถึงแต่ตัวเอง เราอยู่คนเดียวไม่ได้ ต้องคำนึงถึงส่วนรวม มีการเสียสละ รู้จักแบ่งปันเพื่อส่วนรวม เรื่องนี้เราต้องทำอย่างจริงจัง

แนวทางการพัฒนาการผลิต เราต้องตระหนักถึงความสำคัญของการวางแผนการผลิต การใช้ปัจจัยการผลิต แลกเปลี่ยนข้อมูลสถานการณ์การผลิต เพื่อใช้ปัจจัยการผลิตในช่วงเวลาที่เหมาะสมตามความต้องการของพืช

ลดการสูญเสียสิ้นเปลืองแรงงาน และทรัพยากรธรรมชาติ นำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมส่วนรวม สร้างเป็นเครือข่ายความร่วมมือเกษตรกรสหกรณ์ ภาคธุรกิจ ภาคราชการ ทั้งด้านเงินทุน การตลาด การผลิต การจัดการ เพื่อให้เกษตรกรพออยู่พอกินสมควรแก่อัตภาพ โดยยึดหลักช่วยเหลือตนเอง ด้วยการขยัน ประหยัด เก็บออม เลี้ยงตนเองได้ตามหลัก “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

หัวใจสำคัญของรูปแบบการรวมกลุ่มเกษตรกรในลักษณะนี้

การทำงานคนเดียวให้สำเร็จไม่ใช่เรื่องง่าย สกว. มีส่วนร่วมในการสนับสนุนงานวิจัยเชิงพื้นที่ เปิดโอกาสให้เราได้ร่วมสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ เกิดมิตรไมตรีเกื้อหนุน แบ่งปันสร้างสังคมเกษตรกร ร่วมกันสร้างความภาคภูมิใจในอาชีพที่มีบทบาทสำคัญในการผลิตผลไม้ที่มีคุณภาพสู่ผู้บริโภค สินค้าเกษตรกรเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ผู้

ประกอบการค้า วัสดุอุปกรณ์การเกษตร ผู้ประกอบการค้าผลไม้ ฯลฯ ได้รับความสำเร็จในการทำธุรกิจ หากขาดเกษตรกรไม่มีสินค้าเกษตร เขาจะทำการค้าได้อย่างไร

การรวมกลุ่มจึงต้องเกิดจากความต้องการที่แท้จริง เรามีปัญหาอย่างไร ต้องการที่จะร่วมกันแก้ไขปัญหา นั้น โดยการเดินทางร่วมกัน พร้อมทั้งจะยอมรับการเปลี่ยนแปลง

การเรียนรู้ที่ดี มีประสิทธิภาพที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงซึ่งเป็นการเรียนรู้จากเปลี่ยนแปลงจากที่มาจาก “ข้างใน” ไม่ใช่ให้ใครมาเหยียบย่ำหรือยึดเยียดให้ น่าที่จะได้แนวความคิดที่หลากหลายแล้วนำมาสรุปเป็นรูปแบบสู่การปฏิบัติ เกิดจากจิตวิญญาณในการที่จะร่วมกันแก้ไขปัญหา โดยมีสหกรณ์การเกษตรเป็นแกนกลางในการขับเคลื่อนให้วงล้อเครือข่ายหมุนไปอย่างแข็งแรง เรื่องนี้จำเป็นแต่อาจต้องใช้เวลามากกว่าจะสำเร็จผล

เราคิดว่าการรวมกลุ่มรูปแบบนี้จะทำให้เกิดจิตสำนึกใหม่ เกษตรกรตระหนักถึงความสำคัญของการผลิตผลไม้คุณภาพ จนทำให้สามารถเป็นต้นแบบในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการผลิตควบคู่ไปกับการจัดการตลาดของสหกรณ์ ซึ่งเป็นเป้าหมายที่สำคัญ ที่จะทำให้เกิดการผลิตผลไม้คุณภาพ เชื่อมโยงสู่ระบบการตลาดและการค้าที่เป็นธรรม นำไปสู่การแก้ไขปัญหา ราคาผลผลิตตกต่ำ โดยมีเกษตรกรสมาชิกและสหกรณ์การเกษตร เป็นส่วนหนึ่งในการแก้ไขปัญหา และหน่วยภาครัฐจะสามารถใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหา ราคาผลผลิตตกต่ำได้อย่างยั่งยืน

